

- Jeg ble møtt som et menneske,
ikke som en sak

Unge historier om et barnevern som hjalp dem

Redd Barna

Innhold

Forord

1. Innledning

2. Barn og unge må få informasjon om hva barnevernet er

3. Å få en bedre barndom og et bedre liv

4. Møte med barnevernet, bli sett og hørt, og bygge en god relasjon

5. Hjelpen hjemme - mulighet for gode opplevelser

6. Å flytte og det å få et nytt hjem

7. Samarbeid og hjelp fra andre utenfor barnevernet

8. Overgangen til voksenlivet

9. Et barnevern som er bra for barn og unge

10. Filmer til unge om hjelp fra barnevernet

Anbefalt lesning og aktuelle nettsider

– *Jeg ble møtt som et menneske, ikke som en sak*

Unge historier om et barnevern som hjalp dem

Utgitt av: Redd Barna 2015

Redaksjon: prosjektleder Hege Sundt, prosjektmedarbeider Kirsti Seljenes og Grete Vandvik, seniorrådgiver Redd Barna

Illustrasjoner: Amalie Johannessen

Design: Anna Maria Pirolt, Brød & tekst

Trykk: Andvord Grafisk

Opplag: 1000

Det må ikke kopieres fra dette hefte i strid med åndsverkloven

Forord

- Jeg turte ikke først ta kontakt med barnevernet - for alt jeg hadde hørt var bare dritt!

Alle barn har rett til å utvikle seg, få god omsorg og beskyttelse mot mishandling, utnyttelse eller forømmelse. Barnevernet er en av de viktigste instansene som skal sørge for at barn og unge i Norge har det trygt og godt.

Det finnes utfordringer i dagens barnevern. Barnevernet trenger å styrkes for å kunne gi alle de barn i Norge som trenger det riktig hjelp til riktig tid. Samtidig finnes det også eksempler på at barnevernet har betydd en viktig og positiv forskjell i barns liv. Felles for de unge som har deltatt i dette prosjektet, er at de alle har opplevd utfordringer i barnevernet. Imidlertid er det noen ting som allikevel gjør at de opplever at barnevernet hjalp dem. Gjennom dette prosjektet har de fortalt oss om et barnevern som så dem på ordentlig, som lyttet og tok dem på alvor, som viste dem omsorg også utenfor arbeidstiden, og som hjalp dem med å sette grenser. De forteller om et barnevern som hjalp dem til å føle seg normale, på lik linje med andre barn og unge på samme alder. De forteller om et barnevern som lot dem være selvstendige der de trengte det, og fratok dem ansvar der de trengte det. De forteller om et barnevern som også hjalp foreldrene deres. De forteller om et barnevern som reddet dem.

Flere av ungdommene som har deltatt i prosjektet vårt, forteller at de ikke våger å dele sin historie åpent i frykt for å bli trakassert. Slik skal det ikke være. Disse ungdommene har like mye rett til å bli hørt som andre, og deres stemmer er like viktige å lytte til som de kritiske røstene.

Tusen takk til Wøyen Stiftelsen som har finansiert dette prosjektet. Og tusen takk til alle de som har bidratt med sine historier om et barnevern som hjalp. Disse unge er, med alle sine erfaringer, sine kloke refleksjoner, og sitt brennende engasjement, blant de viktigste ressurspersonene når vi skal skape et barnevern som er enda bedre og enda mer tilgjengelig for de barn og unge i Norge som trenger det.

- Jeg har tenkt på at jeg kunne tenke meg å hjelpe til, å kanskje være fostermor en gang i fremtiden. Det er stort da, å tenke på det. Å få lov til å hjelpe noen som har det vanskelig. Å gi dem samme trygghetsfølelsen og omsorgsfølelsen, og helt ubetinget. Det må være helt fantastisk.

Oslo, 19. november 2015
Grete Vandvik
Seniorrådgiver barns rett til å bli hørt
Redd Barna Norgesprogrammet

I Innledning

Barnevernet fanger i dag ikke opp alle barn og unge som trenger hjelp. Det er ulike grunner til dette; noen barn og unge vet ikke om at det finnes et barnevern eller de vet ikke hvordan de skal komme i kontakt med barnevernet. Derfor er det viktig at informasjonsmateriale om barnevernet distribueres på de arenaene der barn befinner seg, som for eksempel skole, helsetjenesten eller fritidsklubber. En annen viktig hindring som kan føre til at barn og deres familier ikke kontakter barnevernet kan være at det er mange negative holdninger til barnevernet i samfunnet. Redd Barna arrangerte i 2012 en rundebordskonferanse om barns rett til å bli hørt i barnevernet, der en mengde barn og unge deltok som representanter fra organisasjoner og nettverk (som Landsforeningen for barnevernsbarn, Voksne for barn, Organisasjonen Barn av Rusmisbrukere (BAR), Mental Helse Ungdom, Unge DUER og Brukerrådet for enslige mindreårige asylsøkere.) Felles for de alle var at de hadde ulike erfaringer fra barnevernet. Ungdommene som deltok på konferansen poengterte at tabuer og negative holdninger til barnevernet i samfunnet fører til at mange ikke tør å ta kontakt med barnevernet for å be om hjelp. Det ble pekt på at media er med på å gi et unyansert negativt bilde av barnevernet og dermed bidrar til å skape en mistillit til barnevernet.

– Det er ikke så lett for verken barn eller foreldre å be om hjelp fra barnevernet når media stadig kommer med historier om hvor ille barnevernet er, eller hvis barn og unge oppfatter at de som får hjelp av barnevernet er «problembarn.»

Ungdom som deltok på Redd Barnas rundebordskonferanse 2012.

Ungdommene mente det er viktig at det jobbes nasjonalt med å endre folks negative holdninger til barnevernet og til barnevernsbarna, både gjennom informasjonsarbeid og gjennom at media også formidler flere gode historier fra barnevernet.

Dersom en er bekymret for et barn kan det få avgjørende betydning for barnets fortsatte utvikling, vekst og trivsel at barnevernet blir varslet om bekymringen. Det kan føre til at familien får hjelp og at onde og skadelige sirkler blir brutt. For å sikre godt forebyggende arbeid gjennom tidlig intervensjon og hjelpetiltak i familien, er det behov for bedring av barnevernets renommé og å bryte ned fordommene knyttet til barn som mottar hjelp fra barnevernet. Det er viktig at historiene om godt barnevernsarbeid når ut til folk.

Målsetting

Målet med dette prosjektet er at barn, unge og voksne skal få mer informasjon om barnevernet og bli bevisst på hva barnevernet faktisk skal være og kan gjøre, basert på unges egne erfaringer. Vi ønsker å få avkreftet fordommer knyttet til barnevernet og til barnevernsbarn, og bidra til å skape et mer positivt og nyansert syn på barnevernet som gjør det lettere å ta kontakt. Det er også et mål at barnevernets ansatte skal få økt kunnskap om hva barn selv opplever som godt barnevernsarbeid. Gjennom dette ønsker vi å bidra til at flere barn og unge som blir utsatt for vold, overgrep og omsorgssvikt får den hjelp og beskyttelse de har behov for og krav på, jf. barnevernloven og barnekonvensjonen.

Hvem er stemmene i dette heftet

I februar 2015 ble det på sosiale medier lagt ut en questback til unge som hadde opplevd at barnevernet hadde hjulpet dem. Questbacken ble gjort kjent på Facebook via organisasjoner som hadde kontakt med denne målgruppen, og gjennom barneverntjenester. Det var anledning til å svare anonymt. Questbacken inneholdt spørsmål som; hvordan de kom i kontakt med barnevernet, hvilke tiltak de har eller har hatt i regi av barnevernet, og hvordan de opplever at barnevernet har vært til hjelp. Videre ble de bedt om å trekke frem det mest positive barnevernet har hjulpet dem med, og grunnen til at det er dette de vil fremheve.

Det kom inn 140 svar hvorav 66 hadde gitt fullstendige svar. I tillegg var det to som sendte inn sine erfaringer på e-post. Den yngste som svarte var 14 år og den eldste 45 år. Flest svar kom fra de mellom 20 og 30 år. Det var kun tre menn blant svarene, og disse var over 24 år. Fem av svarene var fra mødre som hadde kontakt med barnevernet for sine barn.

I questback spørsmålene har vi ikke spurt om de som svarer har innvandrers- eller flyktningbakgrunn, men ut fra svarene ser vi at det gjelder for fire. Tre av dem har vi hatt individuelle samtaler med.

De unge har kommet i kontakt med barnevernet enten ved selv å ta kontakt, ved at en av foreldrene, helsesøster eller lærer tok kontakt, eller via andre som sendte inn bekymringsmelding.

De unge i dette prosjektet har mottatt mange forskjellige tiltak fra barnevernet. Det er hjelpetiltak som støttekontakt, besøkshjem og økonomisk støtte til fritidsaktiviteter og ferieopphold, miljøarbeidere i hjemmet, samt råd og veiledning til foreldrene. Majoriteten av de som svarer har etter hvert blitt flyttet ut av hjemmet; til beredskapshjem, barneverninstitusjoner, fosterhjem og egen bolig. Og mange har bodd både i beredskapshjem, på institusjon og i fosterhjem. Av de 66 som har svart er det 42 som bor eller har bodd i fosterhjem. Flere har også mottatt ettervernstiltak. Mange har hatt kontakt med psykolog og barne- og ungdomspsykiatrien (BUP).

Gjennom questbacken inviterte vi unge mellom 14 og 25 år til å delta på samling hvor de kunne utdype sine erfaringer og fokusere på de forhold som gjorde at de opplevde konkret hjelp i livene sine. Det ble arrangert en samling i Oslo i april og en i Tromsø i september, med til sammen syv unge. Hver av samlingene var på seks timer. Fire av de unge har i tillegg skrevet sine historier til filmer som er laget i prosjektet og som retter seg mot unge. Disse historiene er tatt med i dette heftet.

For de som ønsket å fortelle sin historie, men ikke ønsket eller hadde mulighet til å delta i noen av samlingene, ble det

tilbudt individuelle samtaler. Dette gjaldt 10 unge i alderen 16 til 31 år.

Flere av de unge som har bidratt i prosjektet forteller om utfordringer i sin kontakt med barnevernet, og at det også har vært perioder hvor de ikke opplevde å få god hjelp. Men det de aller mest sitter igjen med, er opplevelsen av at de fikk hjelp.

I dette heftet presenteres de unges erfaringer med et barnevern som hjalp dem og som har hatt en positiv betydning i livet deres. Dette gjøres gjennom deres egne sitater og historier. Samlet sett kan dette ses på som suksesskriterier, som kan inspirere andre til videre godt barnevernsarbeid. Til slutt i heftet er en oversikt over de filmer som er laget for barn og unge over 10 år.

- Barnevernet har hjulpet meg.
Det viktigste er at de tok
meg på alvor, og ville gjøre noe
for å bedre min situasjon!

2 Barn og unge må få informasjon om hva barnevernet er

Flere av de unge forteller at de var redde for barnevernet før de fikk kontakt med dem og opplevde å få hjelp. Og noen forteller at de ikke visste at det fantes et barnevern som kunne hjelpe dem med det de opplevde som vanskelig.

– Jeg var redd barnevernet. Alt var så skremmende.

– Jeg var redd før jeg skulle snakke med helsesøster. Søsteren min sa jeg måtte fordi det ble uansett ikke noe bedre på egen hånd. Gruet meg. Så ble jeg henvist videre til barnevernet, og jeg fortalte dem at ting ikke var bra hjemme. Jeg var

redd for de ikke skulle ta meg på alvor. Men det gjorde de! Foreldrene mine ble sure og pratet ikke med meg. Foreldrene mine har et syn på at alt skal holdes innenfor familien, og var ikke fornøyd med hvordan barnevernet opererte. I dag er ikke foreldrene mine sure på meg lenger og vi har gode dager når vi møtes.

– Jeg har hatt et bra forhold til barnevernet, men i starten var jeg litt redd og skeptisk. Jeg hadde det ikke bra hjemme, men jeg var redd for å bli hentet hjemmefra.

«Jeg ønsker å fortelle om det positive for å vise at det finnes gode barnevern og at mange gjør en fantastisk jobb for oss»

Mange av de unge har valgt å bli med i dette prosjektet fordi de ønsker at flere barn og unge skal få kjennskap til at det finnes et barnevern, og hva barnevernet kan hjelpe med. De positive erfaringene må mye sterkere frem i media. Informasjon om at barnevernet kan hjelpe en når man har det vanskelig, må være et tema i skolen og på andre arenaer der barn og unge ferdes.

– Jeg synes det er ufattelig trist at det kun er det negative om barnevernet som kommer frem. Derfor valgte jeg å svare på questbacken. Jeg er evig takknemlig for det barnevernet gjorde for meg! Jeg vet at ikke alle har like gode erfaringer som meg, og det er nok også på grunn av de som jobber i barnevernet er bare mennesker dem også. Alle kan gjøre feil. Men i mine øyne er de helter!

– Jeg ønsker å fortelle om det positive fordi det er så mange som tenker at barnevernet tar barn fra foreldre uten grunn. Og det er så mange barn som ikke forstår at det er foreldrene som har gjort feil og ikke barnevernet. Jeg har lyst til å sette et lys på hva barnevernet har betydd for meg fordi de faktisk har reddet livet mitt og fått meg i et trygt hjem så jeg kunne vokse opp å ha det bra.

– Det er viktig å få frem at barnevernet i mange tilfeller kan være til stor hjelp og slett ikke er så skumle som de ofte blir fremstilt som. Jeg trengte et trygt hjem og å føle meg beskyttet! Dette gjorde at jeg fikk skikk på livet mitt!

Hva er greit at foreldre gjør og hva er ikke greit?

De unge er også opptatt av at det må informeres om hva som er god omsorg og hva som er et godt familieliv. Når du blir spurt "Har du det bra hjemme?" spør de: «Hva betyr det å ha det bra?» Et barn vet ikke nødvendigvis hva som er bra. Et barn vet ikke alltid hva som er normalt i et hjem uten at noen forteller en det. Omsorgssvikt blir normalt fordi barna ikke kjenner til noe annet. De unge oppfordrer til gode rutiner for

hvordan voksne kan snakke med barn om dette og gi barn kunnskap og verktøy for å kunne si ifra. Barn trenger en forklaring på hva eksempelvis vold og seksuelle overgrep er.

Et innlegg i Si; D, Aftenposten 12. juni 2015, understreker også betydningen av at de gode historiene om barnevernet løftes fram. Dette gjengis her med tillatelse fra Aftenposten og forfatteren. (Høyre side)

- Mange tror at barnevernet bare kan troppe opp på døra og ta barnet, de trenger en realitetsorientering.

Barnevernet reddet livet mitt

Anonym (22)

Jeg skulle ønske du så det gode barnevernet gjør. Hvorfor er det ingen som viser det gode barnevernet gjør? Hvorfor er det ingen som tenker på alle sakene der barnevernet lykkes? Er det fordi det ikke selger i media, eller skaper debatt?

Eller er det så mye lettere å skape et kollektivt hat mot en institusjon som mange mener ødelegger familieforhold, fremfor å skape en kollektiv trygghet til at barnevernet i all hovedsak består av kompetente, fagutdannede mennesker, som vi kan stole på gjør jobben sin?

Kollektivt hat mot barnevernet

Jeg er barnevernsbarn, og det har jeg vært siden jeg var femten. I dag er jeg 22, og jeg er fortsatt barnevernsbarn.

Nesten hver eneste dag er det noen som skjærer hele barnevernet over én kam og skal fortelle meg hvordan de egentlig er, hvordan de egentlig utøver makten sin, eller hvordan de ødelegger familier uten grunnlag.

Jeg blir lei meg, for det er ikke den virkelighetsoppfatningen jeg og mange andre barnevernsbarn sitter med. Barnevernet reddet fremtiden min. De reddet livet mitt. Jeg skal helt ærlig innrømme at jeg både hatet og var redd for barnevernet da de ble involvert i mitt liv.

Jeg har vokst opp med konsekvent baksnakking av barnevernet rundt middagsbordet, så det var ikke snakk om at jeg skulle ha tillit til dem.

Ble vanskelig da saksbehandleren var en hyggelig dame

Dette ble selvfølgelig veldig vanskelig, da det viste seg at saksbehandleren min var en usedvanlig hyggelig dame med et hjerte av gull. Hun ville jo bare mitt beste, og sørget virkelig for at jeg skulle vite at hun var der for meg.

Jeg prøvde av hele mitt hjerte å hate henne, men jeg skjønnte at hvis jeg skulle få den hjelpen jeg trengte så var hun den rette personen for jobben.

Siden den gang har jeg fått forskjellige hjelpetiltak fra barnevernet. Jeg har fått økonomisk støtte til fritidsaktiviteter og diverse, henvisning til barne- og ungdomspsykiatrien, blitt plassert i fosterhjem, og generelt mottatt enorm støtte for å komme meg gjennom det som har vært vanskelig i livet.

Det er noe jeg aldri kan takke barnevernet nok for. Det har reddet livet mitt.

Mange der ute som nok ikke burde jobbet i barnevernet

Jeg ønsker at andre skal se det gode barnevernet gjør - alle livene de gir en ny og bedre sjanse.

Jeg mener ikke at systemet er feilfritt. Det finnes nok mange der ute som ikke burde jobbet i barnevernet og faktisk ødelegger mer enn de hjelper.

Men finnes ikke disse personene i alle yrkesgrupper? Det finnes leger der ute som gjør feil, og det finnes de som feildiagnostiserer eller ignorerer symptomer på alvorlige sykdommer; feil som også kan ødelegge menneskeliv.

Likevel skaper vi ikke et kollektivt hat mot leger eller helse-tjenesten. Vi sprer ikke frykten og feilene som enkeltmennesker har opplevd, for å bringe ned et system som er der for å redde menneskeliv.

Skal verne barn og redde liv

Terskelen for å sende bekymringsmelding til barnevernet er høy for mange. Er det fordi frykten for barnevernet sitter så dypt i oss alle?

Skal barn og unge bli seksuelt misbrukt, fysisk eller psykisk mishandlet, være omringet av rus, eller gå sulten fordi du har lest eller hørt at barnevernet er et korrupt system som kun er ute etter å ta barna fra familiene sine?

Barnevernet er der for å verne om barn og unge. Barnevernet skal også redde liv

Vi har alle hørt om foreldrene som forteller at barna deres ble tatt av barnevernet uten grunnlag. Kan vi virkelig stole på disse foreldrene og det de sier?

Tenk på deg selv; hvor mange ganger har du ikke gjenfortalt noe som har skjedd, og unnlatt å fortelle visse detaljer for å beskytte deg selv og hvordan andre ser på deg? Alle gjør det. Noen i større, mens andre i mindre grad.

Alvorlige konsekvenser hvis barnevernet ikke griper inn
Jeg tviler ikke på at alle foreldre er glade i barna sine – det er biologisk. Hadde vi ikke blitt overfalt av lykkehormoner når vi får et barn, så hadde aldri arten vår overlevd. Det er instinkt.

Det er derfor forståelig at foreldre og andre blir fryktelig lei seg, føler seg urettferdig behandlet, eller opplever barnevernet som noe traumatisk. Selvfølgelig skal man få bli sint når et barn blir tatt fra en.

Men uansett hvor glad man er i et barn, så er ikke det tilstrekkelig nok om man ikke kan ta vare på barnet eller dekke de behovene det har for å utvikle seg til et friskt og selvstendig individ.

De fleste barn er ubeskrivelig lojale mot foreldrene, uansett hva foreldrene utsetter dem for. Selvfølgelig vil de også bli sinte, lei seg, og føle seg urettferdig behandlet av barnevernet.

Men tenk på de alvorlige konsekvensene det kunne hatt for et barn dersom barnevernet ikke hadde blitt involvert. Det finnes det også mange eksempler av der ute.

Takket være barnevernet har jeg hele livet og verden foran meg

I dag er jeg selvstendig, sterk, glad, og full av både gode og dårlige erfaringer fra livet. Jeg er student, og har hele livet og verden foran meg.

Takket være barnevernet har jeg fått en helt annen fremtid og et bedre liv. De har gitt meg verktøyene jeg trenger for å kunne stå på egne ben. De har reddet livet mitt.

Så neste gang du leser eller hører noe negativt om barnevernet vil jeg at du skal ta det med en klype salt. Det finnes mye godt og mye dårlig i alle slike systemer, men heldigvis finnes det flere av de gode historiene.

Selvfølgelig skal vi ikke ignorere det dårlige, men vi skal heller ikke undertrykke de gode historiene. Hvis flere hadde snakket godt om barnevernet ville nok flere mottatt den hjelpen og støtten de trenger og fortjener.

Jeg kan ikke lenger sitte på sidelinjen og se hatet og frykten spre seg. Barnevernet reddet livet mitt. Det minste jeg kan gjøre er å fokusere på det gode de gjør!

- Takket vær barnevernet har jeg hele livet og verden foran meg.

3 Å få en bedre barndom og et bedre liv

De unge forteller på flere måter om betydningen av barnevernets hjelp. Det handler om å bli sett på som et helt menneske, få følelsen av at en betyr noe, bli styrket som person, bli selvstendig, oppleve mestring og kunne ta egne valg. De forteller om et barnevern som reddet dem, som hjalp dem til å få en barndom ved å frata dem ansvar og gi dem muligheten til å føle seg normale på lik linje med andre barn og unge på samme alder. De forteller om et barnevern som har gitt dem en trygg og stabil oppvekst. De forteller om hvilke konsekvenser det ville hatt for dem hvis de ikke hadde fått hjelp. En forteller at barnevernets hjelp har betydd ”ALT”!

«Barnevernet har gjort meg til en sterkere person psykisk»

Mange av de unge voksne beskriver seg som personer som i dag er trygge med tro på seg selv, og tillit til andre mennesker. Opplevelsen av at barnevernet trodde på dem har vært med på å bidra til dette. Barnevernet trekkes også frem som viktig for god psykisk utvikling, og som et grunnlag for en god psyke.

– *De trodde på meg. Det er ikke mange som har trodd på meg, og jeg fikk følelsen av å bety noe.*

– *Bare det at jeg hadde barnevernet å lene meg på, gjorde at jeg ble sterkere. Barnevernet lyttet og etablerte en god relasjon med meg. Det har gjort mye sårn at jeg ble trygg på meg selv.*

– *Barnevernet har hjulpet meg til å stole på folk og jeg turte å la andre hjelpe meg. I ettertid kan jeg se at jeg tør å si at jeg trenger hjelp. Det har ført til at jeg har blitt den jeg er i dag og har fått troen på meg selv.*

– *Å kunne se det positive i seg selv. Det å føle egenverd, føle meg sett og beskyttet. Det gjorde at jeg fikk skikk på livet mitt.*

«Barnevernet har hjulpet meg å stå på egne bein. Både mentalt og økonomisk»

Mange av de unge understreker betydningen av at barnevernet ser og hjelper dem som et helt menneske, som bidrar til at de etter hvert mestrer livet og kan ta sine egne valg. Og gjør det mulig for dem å prøve og feile.

– *Oppfølgingen fra barnevernet lærte meg mestringsstrategier sårn at jeg kunne komme meg videre, som har hjulpet meg.*

– Barnevernet har vist støtte til det jeg har lyst å gjøre. De har gitt meg informasjon sånn at jeg kan ta de riktige valgene i livet mitt og oppnådd trygghet i livet.

– Jeg vet jeg kan klare meg uten barnevernet også når den tid kommer. Jeg får mange gode tilbakemeldinger som gir mestring. Det er godt at det er noen som heier litt på meg.

– Med barnevernets hjelp fikk jeg stoppet en ruskarriere. De tok meg på alvor slik at jeg ikke ble narkoman. Jeg klarte meg! Jeg lever et lovlydig liv. Jeg lever et liv med barn og en kone, og kan si at jeg er lykkelig etter mange år... brukte mange år på å jobbe meg gjennom traumene og skyld/skam. Jeg jobber i dag selv med ungdom som er ute og kjører. Noen så meg, og gav meg et tilbud om hvordan jeg kunne komme unna det destruktive livet jeg levde, og skape en distanse fra foreldrene mine som påførte meg så mange sår og skyld.

«Barnevernet har gitt meg smilet tilbake.»

Ved at barnevernet kom inn i livene deres opplever flere at de fikk en ny start med håp og tro på livet. De fikk nye muligheter og tilbud. For noen opplevdes det som at de ble reddet.

– Hadde det ikke vært for barnevernet hadde jeg nok ikke fått sjanse til og være den jeg er i dag. Jeg har fått den sjansen til å gå den utdanningen jeg ville.

– Da jeg var 14 år flyttet vi til en ny kommune og en ny barneverntjeneste, her møtte jeg mine helter! Jeg har blitt hørt, sett og tatt vare på av barneverntjenesten. Barneverntjenesten har vært der for meg, hørt hva jeg har sagt, sett mine behov og jobbet etter det. Da jeg skulle flytte i fosterhjem hørte de på mine ønsker og pga dette fikk jeg flytte til verdens beste fosterforeldre! De ga meg alternativer, de så at jeg trengte hjelp og de HANDLET.

– Barnevernet har gitt meg en ny start på livet! Det mest positive barnevernet har hjulpet meg med er få meg vekk fra det vonde. De har hjulpet oss med så mye. Jeg vil trekke frem dette fordi jeg har det så mye bedre etter at jeg ble tatt fra min mor og fikk en ny start som gjør livet bra i dag.

– Jeg kom i kontakt med barnevernet etter flere år med selvskadning og det gikk så langt at jeg prøvde å ta livet mitt. Jeg og mine foreldre ble enige om at jeg skulle bo på institusjon en stund. Bor nå i fosterhjem. Med tanke på at jeg for snart ett og et halvt år siden var en med selvskadingsproblemer og suicidale tanker som nektet å dra hjem etter skolen, til tross for at foreldrene mine var greie, så syns jeg barnevernet har hjulpet meg på en ganske positiv måte. De ga meg en ny start, en mulighet til å gjøre noe godt ut av livet og se at det faktisk er verdt å leve. Jeg har nå gått ett år uten selvskadning og tanker om å ta livet mitt, går på skole igjen og gjør det faktisk bra. Så jeg føler jeg har fått en ny start, en ny sjanse. Det at jeg faktisk fikk trua på at jeg kunne bli den jenta jeg var engang før gjorde dette positivt.

«Barnevernet ga meg mulighet til å være barn. Jeg kunne slappe av og ta fri fra voksenrollen»

Mange av de unge forteller at barnevernets hjelp bidro til at de kunne få en mer normal hverdag på lik linje med barn og unge på samme alder. Å få lov til å være med på fritidsaktiviteter, ha klær og utstyr som andre barn, og støtte til skole og utdanning. For mange har det også vært viktig å få hjelp til å gi slipp på følelsen av ansvar og skyld knyttet til den situasjonen de har levd i. Mange av deltakerne hadde kjent på et stort ansvar for egne foreldre. De hjalp til og støttet foreldrene, og mange hadde overtatt de praktiske oppgavene i hjemmet. Det at noen sa til barnet at dette ikke er ditt ansvar, og støttet dem til å sette grenser overfor egne foreldre, betydde mye for dem.

– Barnevernet ga meg en oppvekst da de flyttet meg i fosterhjem. Da fikk jeg den barndommen som manglet. Det var et stort savn å ikke kunne være et barn som alle andre. Redsler, angst og fordommer ble borte.

– De i barnevernet har hjulpet meg til å tørre å si i fra, og tenke på hva som er viktigst og best for meg selv først og fremst. De hjalp meg med å tørre å si ifra til den ene av mine foreldre som ruset seg at nå ville jeg ikke være en del av det lenger. Det ga meg muligheten til å få være ett barn og ikke en voksen i en barnekropp. Jeg lærte meg å stå opp for meg selv.

– Jeg fikk være et barn uten bekymringer i hjemmet. Jeg fikk mulighet for å være meg selv og vokse. Jeg hadde gode og stabile omsorgspersoner rundt meg som så meg, oppdro meg og hjalp meg med å slappe av og ta dagen som den er og ikke tenke på alle bekymringer. Jeg fikk være et barn med mulighet for å leke og lære, være sammen med andre barn og kunne tenke på alt det positive som skjedde.

Om å få en stabil og trygg oppvekst og noen som tok foreldrerollen

Flere forteller at hjelpen fra barnevernet gjorde at de fikk en tryggere og mer stabil oppvekst enn de hadde hatt før de kom i kontakt med barnevernet. De som flyttet forteller om et trygt sted å være, noen å snakke med og voksne som bryr seg.

– Når foreldre mine ikke strakk til, hjalp barnevernet meg med å få det bedre.

– Jeg kom i fosterhjem og fikk en trygg, forutsigbar, stabil og omsorgsfull oppvekst.

– Jeg fikk et fint liv. Det ble lettere å gå på skole, og jeg lærte mye.

– Jeg har fått mulighet til å ha en trygg, forutsigbar, stabil og omsorgsfull oppvekst, med mye kjærlighet og gode søsken og voksne rundt meg.

Flere av de unge forteller at de ikke vet hvor de hadde vært i dag, hvis de ikke hatt fått hjelp av barnevernet. Noen forteller om at det var helt nødvendig å flytte fra foreldrene og inn i et trygt og stabilt fosterhjem.

– Hastevedtaket om å hente meg ut av hjemmet er noe av det beste som har skjedd meg. Jeg er ikke sikker på hvor jeg hadde vært om jeg ikke hadde blitt flyttet ut.

– Barnevernet tok meg vekk fra mamma slik at ikke livet mitt ble ødelagt. Det at de faktisk flytta meg fra hjemmet. Det kunne få store konsekvenser hvis det ikke hadde blitt gjort. Jeg klarer å innse at det var det beste for meg selv.

– Selv om barnevernet grep inn seks år etter første bekymringsmelding, grep de til slutt inn, og jeg er sikker på at dette har reddet livet mitt videre på mange måter.

– Jeg vil si at hvis ikke barnevernet hadde kommet inn i bildet den gangen der, så tror jeg at jeg ville fått enda mer problemer i voksen alder enn det jeg har nå. Jeg hadde jo mange rundt meg som var glad i meg faktisk. Det har jeg forstått i ettertid. Jeg kan dra det så langt som å si at, jeg vet ikke om jeg ville ha overlevd da, sånn fysisk, hvis jeg ikke hadde hatt barnevernet som kom og tok ansvaret for oss.

– Barnevernet åpnet muligheter for fremtiden min

4 Møte med barnevernet, bli sett og hørt, og bygge en god relasjon

Det å kunne ta i mot hjelp avhenger i stor grad av hvem som skal hjelpe og hvordan en blir møtt. Vil de tro på det jeg sier? Vil de forstå meg? Vil de bry seg om meg? Vil jeg få tillit til de som skal hjelpe? Og ikke minst - hører de på meg?

Barn har rett til å bli hørt. Barn skal etter barnevernloven gis mulighet til medvirkning og innflytelse (bvl. § 4-1 annet ledd). Det handler om å få informasjon, rom til å få formidlet sine erfaringer og fritt uttrykke sine synspunkter. Og bli tatt på alvor, få sine meninger vektlagt, få tilbakemeldinger, samt få dokumentert sine synspunkter.

Flere av de unge i prosjektet forteller om et godt møte med barnevernet, hvor de følte de ble lyttet til og tatt på alvor, hvor de hadde en trygg og god relasjon til en saksbehandler som så dem og respekterte dem, og hvor de fikk delta aktivt i planarbeid og møter.

– Barnevernet var imøtekommende og møtte meg med en positiv innstilling. De møtte meg med et smil. Noen så at jeg var mer enn "en vanskelig unge".

Slik kom jeg i kontakt med barnevernet – de så meg!

«For et år tilbake kom jeg i kontakt med barnevernet, da var jeg 16 år.

Jeg hadde blitt sendt videre fra helsesøster til en psykolog som sendte bekymringsmelding til barnevernet. I barnevernet ble jeg møtt av to kvinner. De hørte på meg og noterte det jeg sa samtidig som de kom med spørsmål og viste forståelse ovenfor den situasjonen jeg befant meg i. De forsto alvoret i det jeg sa og vi avtalte et neste møte. En i familien min ble kontaktet, og var med på neste møte igjen. Hun bekreftet det jeg sa om at bosituasjonen hjemme ikke var noe som var som

den skulle, og at foreldrene mine har et alkoholproblem. At de har hatt det siden jeg var lita og at det hadde økt i omfang de siste årene.

Jeg har alltid vært vant til å ta ansvar for både husarbeid, matlagning og er dermed veldig godt egnet til å ta ansvar for meg selv. Det tok barnevernet stilling til. De skjønte at jeg ikke kunne bo hjemme mer og at en endring måtte til. Jeg ble først plassert i en måned hos hun i familien min før jeg senere fikk min egen leilighet. Selv forsto jeg ikke hvorfor det var nødvendig at jeg måtte bo hos hun i familien min mens vi ventet på svar om leilighet. Jeg var jo vant med å bo hos foreldrene mine og det å forholde meg til dem. Da sa hun i barnevernet at jeg ikke måtte ha det slik og at jeg skulle få slippe å bo der. Det følte så fint å høre dette ettersom jeg hele tiden har følt en frykt for ikke å bli trudd eller forstått. Så når noen kommer og sier at jeg ikke lenger trenger å forholde meg til mine foreldres alkoholproblemer var det en lettelse.

Jeg ble gjennom hele prosessen fulgt opp av den samme psykologen som hadde meldt ifra. Dette var til stor hjelp og jeg oppdaget at det hjelper å prate om de tankene man gjør seg, og de eventuelle problemene som måtte oppstår.

Da en måned hadde gått og jeg kunne flytte inn i leiligheten virket det som om at alt var blitt slik det skulle. Det å bo for seg selv var noe jeg hadde drømt om i mange år, og at jeg nå fikk mulighet til det var bare helt fantastisk. Husvertene som jeg leier hos var ekstremt hyggelig og jeg har masse kontakt med dem. Jeg går fortsatt hos psykolog, men har mindre kontakt med barnevernet. Prater i blant med saksbehandleren min, men ellers har jeg ikke behov for videre kontakt med dem.

Barnevernet så meg og vurderte situasjonen ut fra hva som var mitt beste. Dette er jeg evig takknemlig for siden jeg fikk den hjelpen jeg trengte. De skjønte at jeg kunne klare meg selv, og ga meg rett oppfølging så jeg fikk muligheten til å bo for meg selv i en leilighet som de betalte. De gir meg pengestøtte hver måned som skal gå til klær, mat og ellers det jeg måtte trenge.

Når jeg nå ser tilbake på hele prosessen som ble gjort er

jeg veldig fornøyd på måten jeg har blitt behandlet og følte at jeg ble tatt på alvor.

Barnevernet har i mitt tilfelle håndtert saken ekstremt godt og håper at flere som trenger det melder ifra. Det kan gjøre så stor forskjell!»

Et tilgjengelig barnevern med tid til deg

– Barnevernet har en telefon som alltid er åpen. Om du trenger noen å snakke med der og der. Det er ikke alltid saksbehandler, men andre som jobber i barneverntjenesten. Du trenger ikke å vente til i morgen, hvis du har behov for å snakke der og da.

– Tryggheten om at jeg kunne ringe alarmtelefonen, ga meg ro i en skummel hverdag. Det ble et sikkerhetsnett om at det alltid er noen som kan reagere raskt.

– Hvis jeg står i en krise og de venter til i morgen, da skjønner ikke jeg at de vil hjelpe.

– Akkurat da jeg trengte den lille ekstrahjelpen, så var hun der på en halvtime.

«Endelig ble jeg hørt og tatt på alvor»

Selv om noen av de unge som har deltatt i prosjektet har opplevd å ikke alltid bli hørt eller hatt påvirkningsmulighet, har de fleste opplevd at barnevernet så dem og deres behov, lyttet til dem og tok dem på alvor. Det å bli hørt på blir fremhevet som noe av det viktigste for at det skjedde positive endringer i livene deres.

De har opplevd god dialog med barnevernet, de har følt seg delaktig i prosessen, og de har opplevelsen av at ting er gjennomført etter deres ønsker. Dette skaper trygghet og tillit, og da blir en som barn mer åpen og ærlig i dialogen med barnevernet.

– De ordnet opp og fikk det til å gå, og jeg føler ikke at jeg har møtt et A4-system, men heller folk som får det til med føttene på bakken. Jeg har følt de har vært på min side, og de har gjort ting for min del.

– De har støttet meg i en tid hvor jeg var langt nede og hadde ”gått meg vill”. De klarte å se meg som det jeg kunne være. I stedet for å sende meg på institusjon hjalp de meg med å betale for en hybel. Det året i byen hjalp meg med å vokse så når de trakk seg mer tilbake var jeg klar til å stå på egne bein. Det viktigste var at de så helheten i situasjonen.

– De har vist meg hva barnevernet kan være. Jeg har fått god oppfølging på alle plan; hjemme, på skolen, med foreldre. De sjekket hvordan det gikk, og gikk det ikke så endret de det.

– Jeg føler at jeg alltid har forstått hva som har skjedd og hvorfor. Barnevernet har vært tydelige og informativ. De har lagt til rette for jeg skulle få opprettholde mitt sosiale nettverk, samt skaffet meg et nettverk. Jeg hadde en god venninne der jeg fikk være i beredskapshjem, og jeg fikk være i besøkshjem hos den andre gode venninnen min. Barnevernet har jobbet veldig med å bygge relasjoner for at jeg skulle føle at jeg hadde noen der. Jeg synes jeg det er veldig kjekt at barnevernet fortsatt kommer på besøk og er opptatt av meg. Jeg har nå god kontakt med min første saksbehandler på personlig plan, det synes jeg er veldig fint. Jeg kjenner meg igjen i å ikke bare være en sak, men et menneske. Fikk bursdagskort, ting som viste at de viste hvem jeg var, for eksempel kort med hest på. Barnevernet har sett og hørt meg for den jeg er, ikke bare et ”barnevernsbarn”.

Om å bli hørt og forstått

«Selv om jeg flyttet i et fosterhjem i mitt nærområdet, så bodde jeg likevel lenger unna enn hva jeg ønsket da det kom til å treffe vennene mine. Det gikk få busser, og fosterforeldrene mine kunne ikke kjøre eller hente meg til enhver tid. Barnevernet forstod viktigheten i å opprettholde de relasjonene jeg hadde til vennene mine, og at jeg ikke kunne sitte

hjemme hele dagen. De hjalp meg derfor økonomisk med å ta mopedlappen. Barnevernet sponset lappen og kjøretimene, mens fosterforeldrene mine kjøpte mopeden med pengene de ble lønnet for å ha meg. Jeg kunne nå møte vennene mine etter skoletid, og være lenger ute enn til halv åtte da siste buss gikk hjem om kvelden. Jeg fikk muligheten til å være sosial og delta på de aktivitetene jeg selv ønsket.

Etter videregående flyttet jeg fra fosterhjemmet for å studere. Jeg sluttet på studiet og bestemte meg for å begynne på folkehøyskole året etter. Folkehøyskolen var fantastisk, men å bo på dobbeltrom med en annen passet ikke meg, da jeg trengte et sted jeg kunne være alene for å hente meg selv inn igjen. Enkeltrommene på skolen var dyrere å gå på, gikk utenom lånekassens støtte, og jeg fikk ingen økonomisk støtte hjemmefra. Barnevernet hjalp meg derfor økonomisk med å betale det det kostet for meg å bo på alene rom, slik at jeg skulle ha det så bra som jeg kunne.»

Om relasjonen og det gode møtet

Mange av de unge forteller om møter med personer i barnevernet som klarer å kombinere profesjonalitet med varme og omsorg og som ser dem som et menneske og ikke en sak. De fremhever betydningen av den gode relasjonen til saksbehandler, som de følte var der for dem. Noe forteller at de har hatt den samme kontaktperson i barneverntjenesten i flere år. Og den tryggheten det gir at denne personer kjenner dem så godt.

– Saksbehandler har støttet meg, vært der for meg, vært med på møter, hun sender meldinger og følger meg opp og gir mye kjærlighet. Hun viste meg at jeg ikke var alene. Oppfølgingen har lært meg mestringsstrategier for å komme meg videre, som har hjulpet meg. Jeg har lært mye av å være i barnevernet, lært hvordan systemet fungerer.

– Saksbehandleren min lyttet, han tok meg på alvor. Han viste at han brydde seg, og ville gjøre noe for å bedre min situasjon. Han viste at han forsto meg og at jeg hadde vært gjennom en forferdelig tid. Han fikk meg til å forstå at jeg var viktig, og viste at han var opptatt av at jeg skulle få det bedre.

– Da jeg flyttet i fosterhjem, visste jeg ikke hva tillit var. Når jeg tenker tilbake nå, tror jeg det var noe som kom gradvis over tid. Mange småting som gjør at du får tillit. De viste tillit til meg først.

– Barnevernet har tatt initiativ, selv om saken har blitt henlagt har de ikke gitt seg. De har sett personen, ikke bare papirene. Jeg føler meg sett og lyttet til. I ettertid dro jeg innom kontoret og fikk snakket med saksbehandleren min. Fikk kake og brus. Jeg har bestandig hatt en god relasjon til saksbehandlerne i barnevernet. Saksbehandleren min hadde empati, og hun forstod at noe var galt hjemme. Hun viste medmenneskelighet, da hun innrømmet at hun hadde vondt for at hun ikke hadde sett hvor ille det var enda tidligere. Jeg har fått telefonnummeret hennes, og har mulighet til å ringe henne selv om barnevernet formelt har avsluttet ettervernet. Saksbehandleren min har sagt; vi er ferdig med saken din nå, men jeg bryr meg fortsatt om deg.

– I begynnelsen stolte jeg ikke på noen. Den første saksbehandler forstod ikke hva jeg trengte hjelp til, men da jeg kom i fosterfamilie fikk jeg ny saksbehandler. Jeg forsto at hun hadde de samme erfaringene som meg.

– I min tid under barnevernet har jeg hatt mange kontaktpersoner, men spesielt to som har utmerket seg. Den ene og første var mann, noe jeg hadde vanskeligheter med siden jeg ikke var vant med menn generelt. Etter hvert som relasjonen ble preget av tillit følte jeg at jeg kunne slappe av. Han var rolig, opptatt av interessene mine og ville snakke med meg på mine premisser. Han ble en farsfigur, og det var første gang jeg fikk kjent på det. Han viste god omsorg. Han utmerket seg, og han lærte meg at menn ikke var så skumle. Og at det finnes pappaer som bryr seg om barn. Så sluttet han.

Da fikk jeg en ny primærkontakt. En "bestemor-type". Hun fikk en ny rolle, og jeg lærte om familiedynamikk. Om jeg hostet kom hun med pastiller, og om jeg frøs fikk jeg en klem. Jeg følte mye varme. Jeg slet mye med fysisk kontakt, men med denne primærkontakten lærte jeg å tørre å gi klemmer og ha en vennlig fysisk kontakt, samtidig som jeg følte det var greit.

Det er ulik kommunikasjon avhengig av kontaktperson. De tilpasset seg til meg. For eksempel skrev de brev til meg, heller enn å snakke i telefon som jeg ikke likte. De fant de løsninger som funket. SMS støtt og stadig. Følte at jeg ikke måtte mase, fordi de tok kontakt på eget initiativ. I ettertid er jeg veldig takknemlig for det, selv om det kanskje var "masete" der og da. De har vært oppdatert.

I møter med andre mennesker har de ikke presentert seg som noen fra barneverntjenesten, og jeg har aldri følt meg som klient. De har presentert seg som venner, eller at de kjenner meg. Foran meg har de tatt presentert seg på en uformell og hensynsfull måte. De har ikke gjort det leit for meg å være i barnevernet. De har sagt det på en annen måte. Samme skjedde når jeg begynte på ny skole, hvor jeg ikke turte å gymme med de andre. Da var saksbehandler med på skolen og hun presenterte seg ikke offentlig som en fra barnevernet. Hun hjalp meg med å få gym til sistetimen så jeg fikk slippe å være i garderoben. Det er som de har stått der ved siden av meg, heller enn over meg.

Slik fikk jeg tillit til barnevernet

«Jeg var femten år da barnevernet kom inn i livet mitt.

Først var jeg sint, fryktelig trist; men ikke minst redd. Jeg hadde aldri hørt noe godt om barnevernet; at de var fryktelige mennesker som ønsket å ødelegge familier og gjøre livet mitt verre enn det allerede var. Jeg hatet barnevernet allerede før det første møtet.

Lite visste jeg hvor feil jeg skulle ta om dem. Jeg var ofte på møter de første månedene, for de ville lære meg å kjenne, og de ønsket å finne ut hvordan de best kunne hjelpe meg. Som regel kikket jeg bare i gulvet, unngikk øyekontakt, og sa lite. Jeg var ikke interessert i deres hjelp. Likevel ble jeg møtt med smil, gode råd, og et tilbud om at jeg kunne sende en SMS til saksbehandleren min når som helst - uansett hva det måtte gjelde.

Jeg kommer fra et lite sted, og jeg møtte stadig vekk på saksbehandleren min. Da vi møttes utenfor kontoret brøt hun aldri taushetsplikten eller viste tydelig hvilken situasjon vi hadde møttes. Men hun viste at hun så meg; virkelig så meg

og alt jeg bar rundt på. Det kunne være et smil, eller et blikk, der hun viste meg at hun så meg. Hun anerkjente meg for det mennesket jeg er.

Dette hjalp meg å bygge en tryggere relasjon til henne, og jeg åpnet meg mer og mer for hvert møte med henne. Hun lærte meg å kjenne utenom min hjemmesituasjon og mine utfordringer. Hun har alltid vært tilgjengelig dersom jeg skulle trenge noen råd, noen å snakke med, eller et konkret tiltak av barnevernet.

Og selv om barnevernets tiltak i og utenfor hjemmet har vært viktig for at jeg har kommet dit jeg er i dag, så har kontakten, tryggheten, og den nære relasjonen til saksbehandleren min vært den viktigste.

Hun satte meg i sentrum, og jeg opplevde at hun virkelig brydde seg om hvem jeg var og hvordan jeg hadde det. Hun har blitt en av de viktigste personene i livet mitt de siste åtte årene. Grunnen til at hun klarte å redde meg, var fordi hun hjalp meg der jeg var og når trengte det. Uansett hva det gjaldt.»

Deltakelse i planarbeid, møter og dokumentasjon

Noe av de unge forteller om opplevelse av samarbeid og innflytelse ved å delta i utarbeidelse av planer og møter.

– Barnevernet lot meg ta del i tiltak, diskusjoner og møter som omhandlet meg og min fremtid, i samarbeid med andre.

– Barnevernet har vært samarbeidsvillig, for eksempel lytte til hva jeg vil gjøre det neste året. Jeg ble involvert, fikk være med og bestemme hva man skal eksempelvis skrive i tiltaksplan.

– Jeg fikk bestandig lese over hva saksbehandler hadde referert. Det gjorde at jeg ikke fikk ubehagelige overraskelser da jeg senere leste mappen. Jeg var forberedt på historie, og kjente meg igjen i det som stod der. Saksbehandleren min forklarte veldig hva alt skulle brukes til, og jeg fikk mye informasjon. Jeg fikk skrive under på dokumenter etter å ha lest gjennom. Jeg ble hele tiden informert om hvordan de jobber og hva de bruker det til.

- Saksbehandler møtte meg med håp, og en tro på livet. Forstått meg ut fra min situasjon. Det et var viktig for meg at mine følelser ble møtt og ivaretatt.

5 Hjelpen hjemme – mulighet for gode opplevelser

For noen av de unge har ulike hjelpetiltak mens de bodde hjemme vært gode opplevelser, selv om de fleste opplevde å bli flyttet hjemmefra senere. Hjelpetiltakene som nevnes er økonomisk støtte til fritidsaktiviteter, skole- og ferieturer, støttekontakt og kontakt med barnevernet, råd og veiledning til foreldrene, oppfølging av foreldre med rusproblemer og opphold på familiesentre.

– Barnevernet hjalp meg til å få kontakt med mamma på en annen måte enn krangling. De lærte meg å snakke før jeg ble sint, og det samme lærte de mamma. Den dag i dag har vi verdens fineste forhold og kan bli sinte på hverandre uten at det varer i flere uker. Nå varer det bare noen minutter før vi

sier unnskyld og må gi hverandre en klem. Barnevernet her jeg bor forsto hvor høyt jeg elsket mamma, så når vi krangla hjalp de oss. Vi hadde møter når jeg ville, hvis jeg hadde det vanskelig hjemme. Jeg hadde også besøkshjem to ganger i måneden. Jeg så forandringene etter en stund og alt ble mye bedre.

Mulighet for fritidsaktiviteter og turer med andre barn

– Barnevernet la til rette for min lidenskap, hesteridning. Det ga meg mye mestringsfølelse i hverdagen min. Det ble tatt opp av psykologen min i et ansvarsgruppemøte og fanget opp umiddelbart av barnevernet.

– Jeg fikk leksehjelp, turer, økonomisk støtte og samtaler. Det var turer med andre, jeg opplevde natur, samhold og ble sosial. Det var gøy!

– Barnevernet gjorde sånn at vi fikk ulike aktiviteter, blant annet det å komme mer bort fra hjemmet. Det gjorde egentlig veldig godt. Det var jo så mye som skjedde hjemme da. Så det var veldig godt å komme litt bort. Aktivitetene var veldig bra. Da ble vi hentet av en gjeng frivillige, slik jeg har forstått det i ettertid, og dro til et hus, en til to ganger i uka. Vi lagde middag sammen med andre ungdommer. Hadde lek, gjettekonkurranser, mye rebuser og sånn, mye morsomt, vi var mye ute, mange aktiviteter om vinteren, om sommeren, vi plukka bær, og vi – jeg har så mye gode minner.

Besøkshjem

– Vi fikk besøkshjem mens vi ennå bodde hjemme. Det var på en gård, og vi fikk hvert vårt lam. Her var det stabilt og trygt, vi spiste middag i lag og alle de småtingene man gjør i familier. Hvis vi ville fikk vi nattaklem. Da vi måtte flytte hjemmefra, ble de spurt om å være fosterforeldre for oss, men de hadde ikke tid. Vi bodde der ganske mye i perioder, og vi har kontakt med dem den dag i dag.

Det er flere som nevner besøkshjem som positive opplevelser, og som de ønsket skulle bli fosterhjem for dem når de måtte flytte hjemmefra. Noen fikk det og andre ikke.

– Først etter å ha bodd i andre fosterhjem i flere år, fikk jeg flytte til besøkshjemmet der jeg hele tiden hadde sagt jeg ville bo.

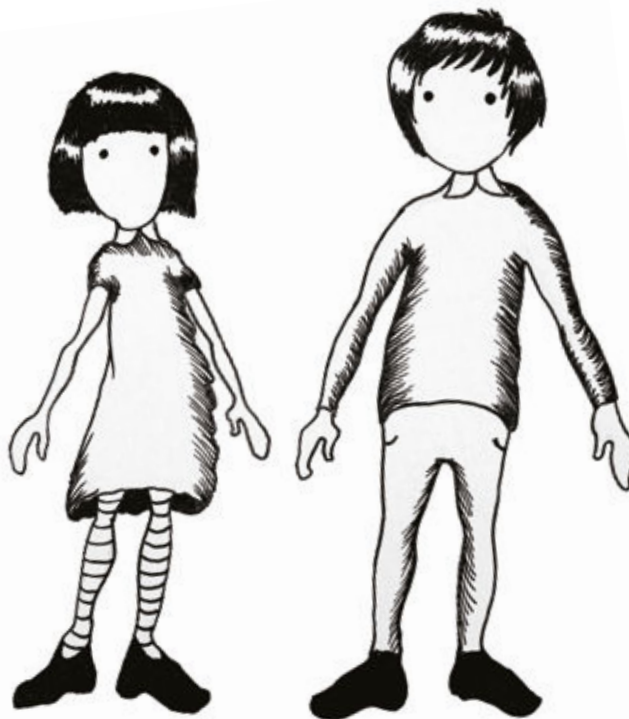
Råd og veiledning - foreldrenes opplevelser om et barnevern som hjelp

Noen av svarene på questbacken kom fra foreldre som fikk hjelp av barnevernet. De har opplevd å bli lyttet til av barnevernet, samt fått støtte og hjelp til å håndtere rollen som forelder.

– Det har hjulpet meg til å beholde barna mine hjemme, og til at jeg har et godt forhold med barna mine i dag.

– For fire år siden ringte jeg barnevernet for å få hjelp. Jeg var så fortvilet i forhold til mine barn som var blitt utagerende på mange måter. Jeg var alene med dem og visste ikke min arme råd for hva jeg skulle gjøre. Jeg fikk og får masse god hjelp fra barnevernet. Vi har hatt mer eller mindre tett kontakt frem til nå, og jeg har bare positive erfaringer. Det var barnevernet som sørget for at jeg ble i stand til å komme meg gjennom disse årene uten at barna måtte tas ut fra hjemmet. Jeg tryglet flere ganger om at de måtte ta dem for at jeg skulle komme meg på beina igjen. Men de støttet og hjalp meg på en sånn måte at jeg fikk mye bedre selvtillit som mamma og jeg sitter i dag med et tett og godt forhold til mine barn. Takket være barnevernet kom vi velberget ut av disse årene.

– Det å få lov til å delta i ting. Og få tillit til andre. Få gjøre ting, og få ros – det har veldig mye å si som barn da. Jeg tror det gjorde barndommen min mye rikere.

6 Å flytte og det å få et nytt hjem

De fleste av de unge som har gitt sine stemmer til dette heftet har blitt flyttet fra foreldrene sine. Noen som babyer og andre i slutten av tenårene. Noen har flyttet flere ganger. De har erfaringer fra beredskapshjem, barneverninstitusjon, fosterhjem, ruskollektiv og egen bolig med oppfølging fra barnevernet. De unge forteller om hvordan fosterhjem og institusjon bidro til god omsorg og trygghet, og ga dem muligheter for opplevelser og læring. Også her er det historier om betydningen av å bli sett og hørt, få nære relasjoner, få et liv slik som andre barn, og få god oppfølging fra barnevernet, både til dem selv og til deres foreldre.

Fosterhjem

Flere av de unge som har bodd i fosterhjem, forteller at det viktigste barnevernet gjorde for dem, var å flytte dem fra foreldre til et fosterhjem, og at det var det som ga dem en

god oppvekst. Et par av de unge forteller at det skulle ha vært gjort mye før. Mange fremhever valget av fosterfamilie, stabilitet og trygghet, tilhørighet i fosterfamilien, hjelp og støtte og læring.

– Barnevernet har gitt meg muligheten til å få en bedre oppvekst. Jeg ville aldri ha klart meg om barnevernet ikke hadde plassert meg i fosterhjem. Det gav meg lyst til å leve, tro på egne evner, trygge rammer og muligheten til å få være barn.

– Jeg fikk være med prosessen med å finne fosterhjem. Bufetat intervjuet og spurte om "alt mulig". Jeg fikk følelsen av jeg selv kunne ønske meg hvor jeg skulle bo. Og jeg opplevde at ønskene jeg hadde ble tatt hensyn til. Blant annet nærhet til skolen, og et hus ved sjøen. Alt ble oppfylt! Og jeg fikk verdens beste fosterforeldre!

– Jeg ble flyttet i et kjempegodt fosterhjem, som jeg bodde i til jeg var 19. De fant et fosterhjem som passet perfekt til meg og gjorde slik at jeg fikk en stabil oppvekst.

– Det beste var at barnevernet lot meg få bo i fosterhjem hos den familien som bare skulle være beredskapshjem. De gjorde et bra valg med å la meg bli boende og ikke flytte meg videre til et nytt hjem.

Å komme til et fosterhjem jeg selv fikk velge

«Da jeg var seksten, så flyttet jeg i fosterhjem. Jeg var fryktelig redd mens jeg ventet på fosterhjem. Jeg ville ikke flytte vekk fra resten av familien min, vennene mine, og det ellers gode miljøet og menneskene jeg hadde rundt meg. Jeg var tydelig på dette til saksbehandleren min, og hun lovet at hun skulle gjøre alt hun kunne for at jeg skulle få bli i nabolaget; og det klarte hun, selv om oddsen var liten grunnet mangel på fosterhjem.

Hun fant to aktuelle familier. Den ene familien ble først aktuell, og jeg skulle besøke dem for å bli kjent. Men det føltes ikke riktig. Det var ikke her jeg skulle være. Jeg var helt ærlig med saksbehandleren min, og fortalte hva jeg følte. Hun lyttet, og fortalte at vi skulle se på den andre familien, som jeg da flyttet til.

Saksbehandleren min lyttet virkelig til meg, og siden hun kjente meg såpass godt, så forstod hun hvor viktig det var at jeg ble i nabolaget og at det føltes riktig for meg. Hun inkluderte meg i valget av fosterhjem, og det har virkelig vært en løfter for meg. Det hjalp meg å nå dit jeg er i dag.»

Å få et trygt og stabilt hjem

«Barnevernet ga meg et nytt hjem da mamma og pappa ikke kunne ta vare på meg. De så at det var foreldrene mine og ikke meg som var problemet. Barnevernet fant raskt et fosterhjem til meg så jeg slapp å flytte på institusjon.

Jeg ble veldig grei, da jeg kom i fosterhjem.

Jeg fikk klær og andre viktige ting jeg manglet etter at

jeg ble plassert i fosterhjem. Etter jeg kom i fosterhjem gjorde jeg det bedre på skolen.

Tilsynsføreren min var flink til å vise følelser og engasjement når jeg fortalte om hvordan jeg hadde det, jeg fikk mer tillitt.

Jeg trengte et trygt og godt hjem, hvor jeg kunne slappe av, og fikk det. Fosterhjemmet fikk meg til å føle meg verdifull, jeg følte meg sett og beskyttet. Det gjorde at jeg fikk skikk på livet mitt!»

En fosterfamilie som stiller opp og inkluderer

De unge forteller om mye omsorg og støtte fra fosterfamilien sin. Og mange forteller om opplevelsen av tilhørighet, og det å bli tatt inn i fosterfamilien som et fullverdig familiemedlem.

– Jeg har fått så mange fine verdier i livet av og bo i et fosterhjem som har vært helt fantastisk. Jeg har fått dyrke idretten min i ungdomsårene og sitter igjen med mange fantastiske opplevelser, som jeg ellers ikke hadde hatt. Og jeg har gjennomført barnevernpedagogutdanning.

– Det mest positive barnevernet har hjulpet meg med er når de endelig fant et fosterhjem til meg og broren min. Da var jeg 11 år. Fosterforeldrene mine har tatt på seg den store oppgaven med å lære oss alt man må kunne for å takle hverdagen. Og det som har satt mest inntrykk hos meg, tror jeg er det at; uansett hva jeg gjorde av påfunn så ga de meg aldri opp. Dette førte til at jeg fikk lære hva trygge og stabile voksne er. Og ikke minst, at jeg etter hvert for første gang, kunne føle meg hjemme et sted.

– Samarbeidet mellom fosterhjem, barnevern, meg og familien var veldig godt. Jeg ble tatt veldig godt i mot og barnevernet fulgte meg godt opp. Fosteremor ga meg den trygghet og stabilitet jeg trengte.

– Barnevernet hjalp meg med å finne en fosterfamilie som passet til meg og min personlighet. De hjalp meg med å gjøre meg trygg på meg selv som person og en bedre person. Jeg hadde ikke vært den jeg er i dag om jeg ikke hadde havnet hos den familien som tok meg inn når jeg hadde det verst.

Den dag i dag er jeg voksen nok til å se tilbake på og huske de gode tingene det gjorde med meg. Før jeg kom inn i barnevernet skulket jeg skolen og sov til langt på dag og ønsket aldri og være hjemme på grunn av vold. Den familien jeg bodde hos motiverte meg og ga meg ros og trygghet! Jeg begynte å jobbe, kom hjem og spiste middag og gikk og trente etterpå. Gikk også til psykolog. Jeg fikk den rette familien. Barnevernet sørget for at jeg hadde det bra ved å ha jevnlig kontakt. De ville ha tilbakemeldinger på hvordan jeg hadde det, og hvordan det utviklet seg.

– Fått ny familie, her har jeg det bra og er like mye verdt som de andre i familien. Familie! Her hører jeg til, selv om jeg ikke er perfekt!

– Fosterforeldrene mine har alltid snakket min sak, og prøvd å gjøre det beste for meg. For eksempel å etterfølge mine ønsker og begrunnet hvorfor ovenfor barnevernet. De jobbet i herdig for å sette meg i fokus. De har vært mine foreldre, og har alltid lagt vekt på at jeg er like mye barnet deres som deres egne barn. Blant folk har de presentert meg som barnet sitt. Dette var først vanskelig da jeg var i konflikt med meg selv, men de har alltid hatt en åpen samtale. Et hus hvor det er lov til å ha følelser. Jeg fikk lov til å være liten, da jeg flyttet inn som 11-åring. Jeg fikk lov til å sitte på fanget og fikk lov til å se barne-tv. Jeg fikk lov til å være så gammel som jeg følte meg.

Barneverninstitusjon

Flere av de unge forteller om ulike barneverninstitusjoner, som barnehjem, akuttinstitusjon og ungdomshjem, hvor de har bodd en kortere eller lengre periode. Også her brukes beskrivelser som; ”jeg fikk en ny start og dette var redningen for meg”. Felles for de som har fortalt om sine opplevelser fra en institusjon, er at de ble møtt av ansatte som ga dem mye omsorg, trygge rammer og hyggelige opplevelser. Og de fikk hjelp med å sette grenser.

– De var der for oss helt på ekte. De satt ikke bare på pauserommet men var sammen med oss. Vi følte oss helt trygge. Det var strenge regler og tydelige rammer.

– Året på barneverninstitusjon var det beste året jeg hadde. Det var en friso og et paradys på jord. De ansatte var fantastiske, alle som en. Spesielt var jeg glad i mine to primærkontakter. Det var struktur og orden.

– På langtidsinstitusjonen trivdes jeg veldig godt og det var definitivt det rette for meg på det tidspunktet.

De brydde seg

– Jeg hang med feil folk, institusjonen fikk meg ut av det kriminelle rusmiljøet. De tvang meg til å gå på skole. De brydde seg på en god måte. De fikk meg til å forstå at den gjengen jeg var sammen med, ikke var ok. De ansatte brydde seg, viste interesse for meg. De tok initiativ til å gjøre hyggelige ting som jeg likte. De tok meg med og spilte fotball. Støttet meg opp om mine interesser, skriving og musikk. Alt for å få meg over i et bedre miljø. De satt der i timevis, hørte på meg, viste forståelse for meg og forklarte hvorfor ikke selvskading var bra for meg. Jeg var suicidal, og de var der for meg. Det som gjorde at ting forandret seg var at det var noen som brydde seg om meg.

Jeg har kontakt med institusjonen ennå; de inviterer tidligere ungdommer som har bodd der til sommer- og julefest. Og av og til treffer jeg en som jobber der sammen med en annen jente som bodde der.

– På institusjonen ble barnevernet et ansikt. Primærkontakten ble som en ”ekstramamma”. Jeg hadde utagert, skulket skole, drevet med selvskading med mer. Jeg tøyde grenser hele tiden. Med tryggheten på institusjonen bestemte jeg meg for å slutte med dette. Jeg fikk trygghet til å velge overlevelsestrategier; som å bli mer sosial, bli min egen venn og ta vare på meg selv. Det viktigste var at jeg følte at de på ungdomshjemmet brydde seg om meg, og viste meg tillit. De satte grenser for meg og ga meg trygghet. Jeg har fått mange gode råd fra de som jobbet der. På institusjonen følte jeg meg bra!

– Jeg har mye dårlige opplevelser fra den tiden og, men så tenker jeg – så utakknemlig jeg var. Der er det faktisk folk som jobber 24 timer i døgnet, og vi hadde faste kontaktpersoner,

de hjalp oss med alt, de hjalp oss med å vaske klær, de lagde mat til oss, de ryddet etter oss hvor enn vi var hen, de kjørte oss dit vi ville. De var så fleksible, de var så snille. Jeg var i en sånn opprørsperiode, og det var så mye som skjedde, så jeg klarte ikke å ta alt innover meg. Jeg har tenkt mye på det i ettertid, at jeg er veldig takknemlig for at de passet på meg, så jeg var trygg. De holdt veldig tak i oss. De hadde rutinekontroller, de sjekka rommene våre, de kunne plutselig ta urinprøver av oss. Jeg synes det er kjempebra. Det skjønner jeg jo nå.

Det som var spesielt med det første ungdomshjemmet, var omsorgsfølelsen og trygghetsfølelsen. Han som var kontaktpersonen min, han levde seg veldig inn i hvordan jeg hadde det. Målet hans var at jeg skulle være glad, skape gode minner, vi dro på ferie med dem, lærte oss å fiske med krabber, lærte oss å kjøre båt. Sånne ting man egentlig skal lære av foreldre, som man ikke gjør. Så er man ikke flink nok til å si ifra der og da, men man tenker på det i ettertid. Han var jo ikke faren vår. De snakket veldig mye med meg, stilte meg spørsmål, spurte hvordan dagen min hadde vært. Å dele det, det betyr veldig mye. Det var omsorg i spørsmålene.

Å få bo i egen bolig med hjelp og støtte

Noen av de unge har flyttet til egen bolig før de ble 18 år. Her har de fått oppfølging enten fra saksbehandler i barnevernet, en egen tilsynsperson, støttekontakt eller vertsfamilie. Barnevernet har gitt økonomisk støtte til husleie, livsopphold og fritidsaktiviteter. Dette har vært tiltak som de unge selv har ønsket, og de har opplevd å bli hørt.

– Barnevernet har støttet meg i en tid hvor jeg var langt nede og hadde "gått meg vill". De klarte å se meg som det jeg kunne være. I stedet for å sende meg på institusjon hjalp de meg med å betale for en hybel. Det året i byen hjalp meg med å vokse så når de trakk seg mer tilbake var jeg klar til å stå på egne bein. De så helheten i situasjonen.

De hjalp meg med alt

– Jeg har hatt tiltak, og målet har vært å få meg til å være selvstendig. Hjelpen har inkludert hjelp til å finne bolig,

hjelp til praktiske formål og hjelp til å opprettholde fritidsinteresser og et normalt ungdomsliv. De hjalp med alt fra; hvordan jeg skulle få til en vaskemaskin, opprette et strømabonnement, skrive søknad til jobb, jobbintervju og andre ting. Jeg følte de hadde kontakt med meg hele tiden. Jeg fikk svar på spørsmål raskt, og følte jeg fikk hjelpa jeg trengte. Barnevernet var en enorm støtte i min overgang fra ungdom til voksen. Jeg opplever at barnevernet hjalp meg med sånne ting mine venners foreldre hjalp dem med.

– Det var ikke lett å bo alene, jeg var vanskelig, men barnevernet var sta. Selv om jeg uttrykte at jeg hadde det bra, så de "gjennom meg". De skjønnte at jeg ikke hadde det bra, de brøt igjennom den fronten jeg hadde, og gravde litt dypere. De ga seg ikke, og de ga meg ikke opp. Jeg fikk kontrollspørsmål som "hva er det som er bra?" Jeg føler at barnevernet har linket de "riktige" personer til meg, sett personer jeg har fungert med og bygd opp rundt den kontakten de har hatt. De ordnet det til og med slik at jeg fikk jobbe i stallen der jeg bodde.

Hjelp til foreldre som en flytter fra, gir også trygghet

Etter en omsorgsovertakelse skal barneverntjenesten følge opp både barn og foreldre (bvl. § 4-16). Noen av de unge forteller om betydningen av at barnevernet også følger opp deres foreldre.

– Barnevernet har tenkt på alt og også hjulpet foreldrene mine etter jeg hadde flyttet hjemmefra. Det ga meg trygghet, fordi jeg visste at de ikke var overlatt til seg selv. Barnevernet inviterte med foreldrene mine i møter om meg og mitt liv. De hjalp oss i familien til å være mer åpne med hverandre. De fikk foreldrene mine til å snakke om følelser og vise følelser. Jeg hørte for første gang fra faren min at han var glad i meg på et møte i barnevernet!"

– Barneverntjenesten har også hele tiden hatt godt samarbeid og god oppfølging av min familie, samt gitt og koordinert den hjelpen de har hatt behov for. Dette har ført til at jeg har klart

å slappe av og utvikle meg i fosterhjemmet fordi jeg kunne slippe litt av ansvaret jeg følte for foreldrene mine.

– Da jeg ble flyttet bort fra min mor og far ga det begge parter et pust i bakken som jeg tror på sikt hjalp forholdet vårt. Jeg vet ikke om jeg hadde hatt det livet jeg har nå om jeg ikke hadde blitt flyttet. Kanskje ville jeg ikke hatt en familie som jeg kunne ha et forhold til heller om vi ikke fikk den hjelpen da. Jeg fikk avstand fra familien, mer struktur i hverdagen og noen voksne som jeg opplevde at var trygg.

Samvær og kontakt med familie

Barn som blir flyttet fra foreldrene sine har rett til samvær med dem. Barneverntjenesten skal også legge til rette for søskenkontakt hvis en blir flyttet fra hverandre (bvl. §§ 4-19 og 4-16). Mange av de unge, forteller at barnevernet har lyttet og hjulpet dem med å sette grenser overfor sine egne foreldre når de har følt at det var nødvendig. De har opplevd at de kan ha kontakt med foreldre når de selv vil, og på egne premisser, og de har opplevd å få støtte til at det ikke skal være samvær med foreldrene, når det er det de har trengt.

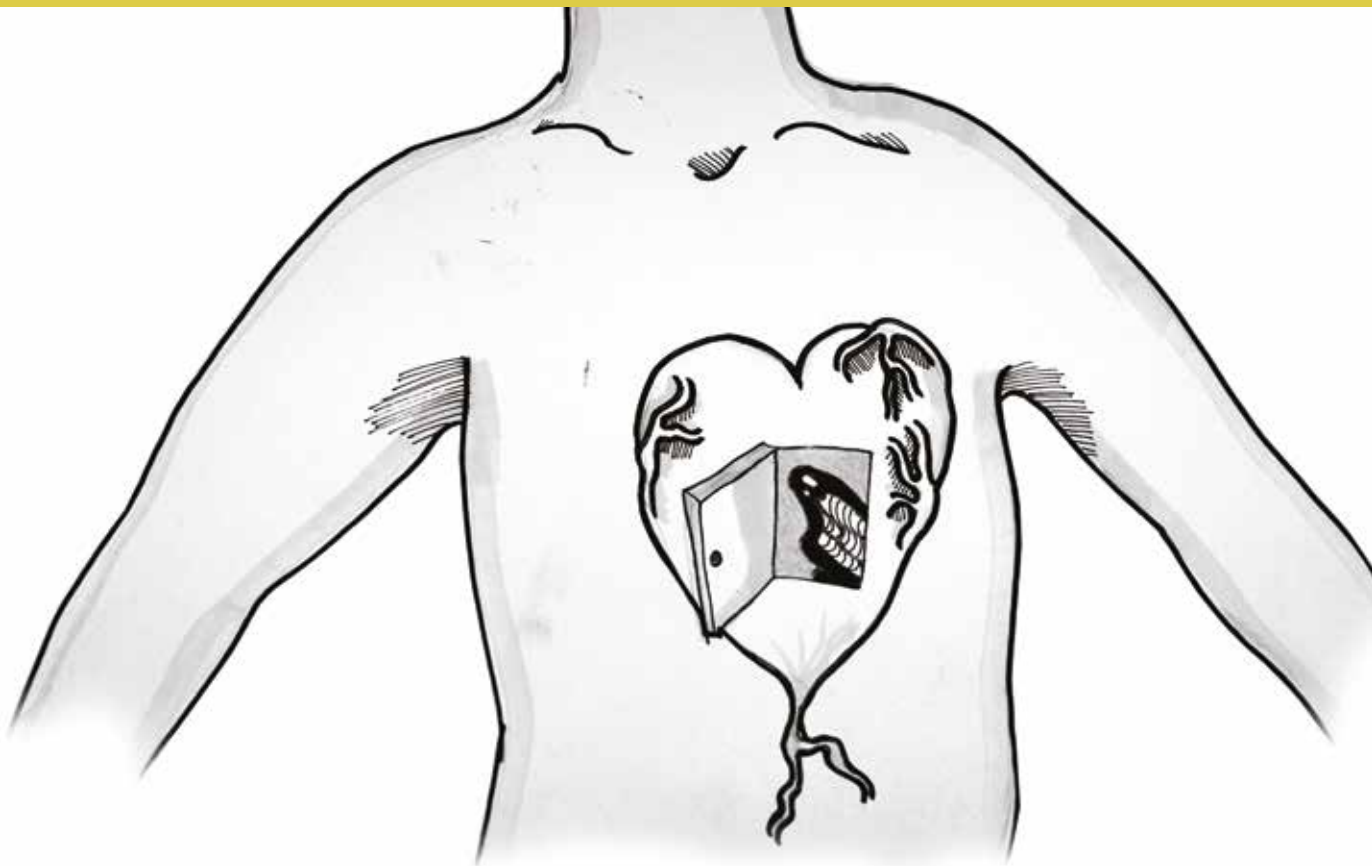
– Barnevernet har tilrettelagt for gode samværsordninger med familien min. Barneverntjenesten har vært romslige på hvordan dette kan gjennomføres. Det ble samvær på gården til besteforeldrene mine, gjerne over en uke eller helg. – kvalitetstid.

Det har vært viktig for meg å holde kontakt med mine foreldre og øvrig slekt. Det det har ført til en opplevelse av kontinuitet i livet mitt. Jeg kjenner opphavet mitt, og kan kjenne igjen ulike sider eller trekk ved meg selv hos både foreldre, besteforeldre og søskenbarn. Samtidig har det vært viktig med samvær for selv se begrensningene til foreldrene mine, og dermed klare å slå meg til ro med at de aldri ville kunne ta vare på meg. Det har hjulpet meg fra tidlig alder til å forstå hvor jeg hører hjemme - hos fosterforeldrene mine.

– Jeg har fire søsken. De to minste har bodd sammen, og to andre har bodd hver for seg. Det har vært utfordrende. Vi har bodd innen samme fylke og har kunne velge selv når vi

ville besøke hverandre og ringe hverandre. Vi hadde i flere søskensamvær i helger. Dette anser jeg som noe viktig og betydningsfullt for meg og søsknene mine.”

- De fant en fosterfamilie som kunne gi meg kjærlighet og trygghet. Jeg er sikker på at de var de rette til å ta vare på meg. De tok vare på meg som sitt eget barn.

7 Samarbeid og hjelp fra andre utenfor barnevernet

Gjennom de unges fortellinger kommer det fram at også andre hjelpere har vært betydningsfulle på veien mot en bedre barndom og et bedre liv. Flere forteller om helsesøstre som hjalp til å få kontakt med barnevernet og med støttesamtaler. Flere har vært i kontakt med psykolog og barne- og ungdomspsykiatrien (BUP).

Det kommer også fram at det for mange har vært et godt samarbeid mellom barnevern, fosterforeldre, skoler og psykologer. Det har vært gjennomført samarbeids- og ansvarsgruppemøter hvor de selv har deltatt.

Kontakt med psykolog og BUP

Mange av de unge har hatt mye voksenansvar i sine tidlige barndomsår, de har vært utsatt for vold og overgrep og andre traumer. Å få hjelp av psykolog til å bearbeide traumer, hjelp til å håndtere følelser og få mer forståelse for det de har opplevd har vært helt nødvendig. Noen har hatt foreldre med psykiske lidelser, de tenker på hvor arvelig betinget det er og går med en frykt for at de kanskje også vil bli rammet av det. Noen forteller at reaksjoner som angst og depresjoner kom noen år etter at de hadde avsluttet kontakten med barnevernet. De var usikre på hvordan de kunne få hjelp til å håndtere dette,

og har opplevd en primærhelsetjeneste som ikke var bevisst hva slags traumer tidligere barnevernsbarn kunne sitte med.

– Den viktigste hjelp jeg fikk var en psykolog fordi jeg trengte å bearbeide mye jeg har opplevd igjennom barndommen. Psykologen sørget også for at jeg fikk være med på aktiviteter på skolen siden mamma hadde dårlig økonomi.

– De koblet meg også til BUP og ordnet en psykolog, og senere psykolog under DPS. De dekket psykologtimer opp mot frikortgrensen. Jeg slapp å kjempe selv, og jeg følte at noen var med meg og tok opp kamper for meg. Det tverrfaglige samarbeidet mellom barnevern, psykolog og skole var veldig fint. Alle var oppdatert.

Oppfølging og støtte til skolegang og utdanning

Å kunne mestre skole og utdanning har også vært viktig for de unge. Flere forteller om støtte og hjelp til lekser både fra de i barnevernet og fra fosterforeldrene. Mange opplevde ro og støtte da de kom i fosterhjem eller i egen bolig som førte til at det gikk bedre for dem på skolen. Et par forteller at de har gått på folkehøgskole som barnevernet har betalt, og har hatt stort utbytte av det. Noen holder på med studier eller er ferdig studert. Et par er allerede utdannet barnevernspedagoger eller ønsker å utdanne seg til det. Noen drømmer om å bli psykolog.

– Vi fikk oppfølging på skolen også. Jeg var litt sånn engstelig som barn, så jeg fikk lov til å gå ut av klasserommet hvis jeg følte at jeg var redd. Jeg fikk muligheten til å prate med noen. Så det var veldig tilrettelagt på skolen også gjennom barneverntjenesten og skolen. Det roet meg veldig mye som barn.

– Barnevernet har hatt en dialog med skolen helt til jeg begynte på videregående. Jeg fikk tilrettelagt undervisning frem til jeg var 18 år. Jeg fikk tilbud og støtte til å søke meg inn på folkehøgskole og fikk dyrket mine interesser for sang og låtskriving. Da fikk jeg oppfylt en drøm jeg hadde hatt siden jeg var liten.

– Jeg bodde i egen leilighet med oppfølging fra barnevernet, blant annet oppfølging av skolen. Jeg droppet ut av videregående skole to ganger. Ting var tøft. Jeg opplevde mye press fra foreldrene mine for å gjennomføre skolen. Da var det godt å ha barnevernet å lene seg mot. De brukte tid på å finne mine interesser, og ga meg inspirasjon heller enn å presse noe på meg. Jeg har brukt mange timer på å finne ut hva jeg skulle søke og hva jeg ville bli. Barnevernet hjalp meg til å søke meg inn på helse- og sosial, og det gikk bra når de var der for meg. Jeg gikk ut med 6 i alle fag, og søkte meg inn på barnevernspedagogstudiet. Også her med støtte og hjelp fra barnevernet. De hjalp meg med å finne bolig under studietiden, og besøkte meg mens jeg var student. Uansett hvor jeg var, var barnevernet der for meg!

– Jeg fikk et fint liv. Det ble lettere å gå på skole, og jeg lærte mye.

8 Overgangen til voksenlivet

Barneverntjenesten kan gi hjelp til unge de har hatt kontakt med, frem til de fyller 23 år. Dette kalles ettervern. Flere av de unge forteller om hvor stor betydning tilbudet om ettervern har vært for dem. Noen av de unge forteller at de selv har vært med på å beslutte når barnevernet formelt skal avslutte kontakten med dem, og det har vært viktig.

Ettervernet

– Ettervernet har bestått i livsopphold, økonomisk støtte, oppfølging med telefon og kaffe. Jeg føler meg sett og hørt, og har følt meg trygg.

– Det mest positive barnevernet har hjulpet meg med er å benytte seg av en trygg voksenperson i arbeidet med ettervern. Det reddet meg fra å havne i feil livsretning. Jeg ble sett, tatt på alvor og fikk god veiledning og oppfølging. Denne tilsynspersonen gikk helhjertet inn i oppgaven. Hun ga meg aldri opp, hun stilte opp døgnet rundt med omsorg, kjærlighet og praktisk hjelp. Nå er jeg over 30, og hun er fremdeles en betydningsfull person i livet mitt.

Noen som hjelper deg på veien til å bli voksen

«Det å være et barnevernsbarn har naturlig nok både positive og negative sider. Jeg har opplevd flest positive. Det føltes godt å ha noen trygge omsorgspersoner som man kunne lene seg på om man trengte råd, veiledning eller annen hjelp.

Man hører ofte skrekkehistorier der det blir sagt at barnevernet "sparker deg ut" når du fyller 18 år og er myndig. Dette opplevde aldri jeg. Jeg ble tett oppfulgt av barnevernet og fikk ettervern. Uten ettervern hadde jeg aldri klart meg. Jeg fikk hjelp med økonomi, bolig og andre dagligdagse ting. Følte meg aldri alene fordi barnevernet ansatte en person som hele tiden var der for meg. I dag er jeg fylt 22 år å er fortsatt under barnevernet. I dag har jeg ressurser og er sterkere enn aldri før. Dette har barnevernet en stor del av takka for. Om et år det min tur til å 'forlate redet', men jeg vet helt sikkert at de er bare en kort telefonsamtale unna om jeg trenger dem.

Hjelp der jeg trenger og når jeg trenger det

Når jeg skriver denne teksten, så er det tre måneder og søtten dager til ettervernet mitt er over. Jeg gruer meg. For selv om jeg ikke har trent enormt mange tiltak eller tett oppfølging av barnevernet, så har det likevel vært en enorm støtte for meg å vite at de er tilgjengelige når jeg trenger det. Overgangen til voksenlivet, studiepress, pågående familiekonflikter, og utflyttingen av fosterhjemmet har alt vært tungt. Ettervernet har derfor vært en viktig faktor i at disse tingene ikke har tatt over livet jeg har brukt så mye tid og energi på å bygge. Senest for en uke siden trengte jeg litt mental støtte av barnevernet, og allerede i morgen kommer saksbehandleren min ut hit for å snakke med meg, for å få meg litt på rett spor igjen. Hun reiser flere timer for å møte meg og gi meg den støtten og de rådene jeg trenger for å finne veien igjen. Selv om alt dette kunne vært gjort over telefon, så kommer hun hele veien hit fordi hun forstår at jeg trenger det mest akkurat nå. "Har du behov for min inspirerende tale, så kommer jeg ilende", skriver hun, selv uten at jeg har bedt henne om å komme hit. Det er fordi hun har brukt tid på å kjenne meg og mine behov, og derfor kan barnevernet gi meg den hjelpen jeg trenger, der jeg trenger det, og når jeg trenger det.»

«Barnevernet er der så lenge jeg ønsker hjelp»

– Jeg fikk ettervern, økonomisk hjelp, BUP og etter hvert støttekontakt. Jeg møter saksbehandleren min fire ganger i året. Jeg synes det var greit å flytte for meg selv, var vant til å ordne og fikse, men så følte jeg meg veldig alene. Da fikk jeg en støttekontakt som barnevernet valgte ut for meg. Så fortalte dansetreneren min at hun hadde lyst til å bli støttekontakt, og da spurte jeg om ikke hun kunne være støttekontakt for meg. Det ville hun og barnevernet sa ja til at jeg fikk bytte.

«Det lille ekstra!»

Flere av de unge forteller at barnevernet også har hjulpet dem med å søke jobb, sette opp CV, og hjelp til å få seg en sommerjobb.

– Når man kommer fra et lite sted som jeg gjør, kan det av og til være veldig vanskelig å finne både jobb og sommerjobb. Da jeg hadde sluttet på studiet mitt etter videregående og flyttet tilbake til hjemstedet i en leilighet, så slet jeg veldig økonomisk. Noen år tidligere hadde jeg vært støttekontakt for et barn, og dette hadde jeg fortalt saksbehandleren min. En dag ringte barnevernet meg og spurte om jeg var interessert i å jobbe som støttekontakt for dem. Jeg takket ja med stor glede. I stedet for å sette penger på kontoen min, så fikk de en jobb for meg. De kjente meg godt og visste jeg ville gjøre en god jobb, og derfor ga de meg dette tilbudet. Det er jeg veldig takknemlig for.

Om å avslutte kontakten

– Det var felles avslutning da jeg var klar for å stå på egne bein. De tok hensyn til hvor langt jeg selv var i prosessen og så at jeg var klar for å stå på egne bein. Det ble en god overgang!

Gjennomgang av egen barnevernsmappe

Noen av de unge forteller at de har lest sine barnevernsmapper, og det har hjulpet dem til å bearbeide barndomstraumer og til å forstå seg selv og sine reaksjoner bedre (Se også side 26 om kontakten med psykolog).

– Mappa har jeg også lest i etterkant og jeg har samme inntrykket nå som da, det var et godt samarbeid mellom de ulike hjelperne. Jeg ser at de har snakket sammen og vet hva som skjer. Det har vært godt å lese mappa, og jeg har fått komme dit å lese den så mye jeg bare ville. Jeg ser hvordan de hadde jobbet, og hvordan de har fått til å dekke hull hos meg.

– I slutten av tjuetårene gikk jeg på en "smell", og jeg skjønnte at jeg hadde mye ubearbeidet fra fortiden min. Jeg tok kontakt med barnevernet og fikk gå gjennom saksmappen min. Det var til stor hjelp da å ha kontakt med noen som kjente historien min godt som jeg kunne snakke med, og som kom med utfyllende informasjon. Det var hun som hadde vært særkontakten min på institusjonen jeg hadde bodd på og hun som hadde vært tilsynsfører for meg da jeg bodde på hybel.

9 Et barnevern som er bra for barn og unge

Gjennom dette heftet har dere hørt stemmene til unge, de fleste mellom 16 og 26 år, som enten har fått hjelp fra barnevernet eller får fremdeles i dag. De har opplevd at barnevernet hjalp dem til en bedre barndom og et bedre liv, selv om det til tider har vært utfordringer. De formidler hva som ble gjort som hjelp akkurat dem og som førte til at de er den de er i dag.

De forteller om et barnevern som møtte dem på en positiv måte, som både så dem og lyttet til dem, og var tilgjengelig når de hadde behov for dem. De forteller om en nær relasjon til saksbehandleren som de hadde tillit til, og som de følte brydde seg om dem. Deres ønsker ble tatt på alvor, og mange fikk være med på å ta beslutningene om hva slags hjelp de skulle få. De fikk hjelp til å bli selvstendige og trygge til å ta sine egne valg. De fikk gode omsorgstiltak, enten det var fosterhjem, institusjon eller egen bolig med tett oppfølging. Det var trygt og stabilt, og ga mulighet for læring. For mange har fosterfamilien blitt deres nærmeste familie, og de føler seg fullt ut inkludert. De ansatte på institusjonen har gitt trygge rammer og positive opplevelser. De har møtt personer som de føler bryr seg om dem og som aldri ville gi dem opp. De har fått en mest mulig normal hverdag, på lik linje med barn og unge på samme alder. De har sluppet å ta ansvar der hvor ansvaret ligger på voksne, fått materielle goder, fått delta på fritidsaktiviteter og ferier, støtte til skole og utdanning, og hjelp til å skaffe seg jobb. Og de har også fått noe ekstra for å hjelpe dem med det vonde de har opplevd, som ekstra støtte og oppfølging hjemme og på skolen, samt kontakt med psykolog.

Og noen har opplevd at foreldrene deres fikk hjelp etter at de hadde flyttet fra dem. De har kontakt med foreldre og søsken som de ikke bor sammen med. De har fått hjelp helt til de selv følte at de kunne stå på egne ben, og ettervernet har betydd mye.

Disse viktige erfaringer og budskap understreker hva som er godt barnevernfaglig arbeid. Og sånn skal det være for alle de barn og unge som har behov for hjelp fra barnevernet.

- Barnevernet har hjulpet meg med å ta valg i livet som har gitt positive utfall.

10 Filmer til unge om hjelp fra barnevernet

I dette prosjektet er det laget syv kortfilmer rettet mot barn og unge over 10 år, med informasjon om hvorfor og hvordan barnevernet skal og kan hjelpe barn.

Filmene lanseres i desember 2015 og januar 2016 på sosiale medier, og vil bli lagt ut på Redd Barnas nettside www.reddbarna.no

I første film forteller psykologspesialist og professor Willy-Tore Mørch om hva barnevernet er og hvordan de kan hjelpe barn. Historiene til de andre filmene er skrevet av fire av de unge som har deltatt i prosjektet.

Filmene:

1. Hva gjør barnevernet.
2. Slik kom jeg i kontakt med barnevernet – de så meg!
3. Slik fikk jeg tillit til barnevernet!
4. Barnevernet - mer enn bare møter og snakk!
5. Å komme til et fosterhjem jeg selv fikk velge.
6. Å få et trygt og stabilt hjem - og noen som hjalp foreldrene mine.
7. Ettervern? Det er noen hjelper deg på veien til å bli voksen.

Anbefalt lesning

Rapporter fra Redd Barna:

«Å snakke med barn – det er mye mer enn teknikk. Om barns rett til å bli hørt i barnevernet.» Redd Barna (2013)

<http://www.reddbarna.no/nyheter/barnevernet-maa-snakke-mer-med-barn>

«Tåler noen barn mer juling?» Redd Barna (2013)

<http://www.reddbarna.no/nyheter/faar-ikke-hjelp-naar-mor-og-far-slaar>

Aktuelle nettsider:

Redd Barna: www.reddbarna.no

Alarmtelefonen for barn og unge: www.116111.no

Barn av rusmisbrukere (BAR): www.barweb.no

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet: www.bufdir.no

Barneombudet: www.barneombudet.no

Barnevernvakten: www.barnevernvakten.no

Landsforeningen for barnevernsbarn:

www.barnevernsbarna.no

Morild er nettside for barn og unge som har en far eller mor med psykiske problemer. www.morild.org

Norsk Fosterhjemsforening: www.fosterhjemsforening.no

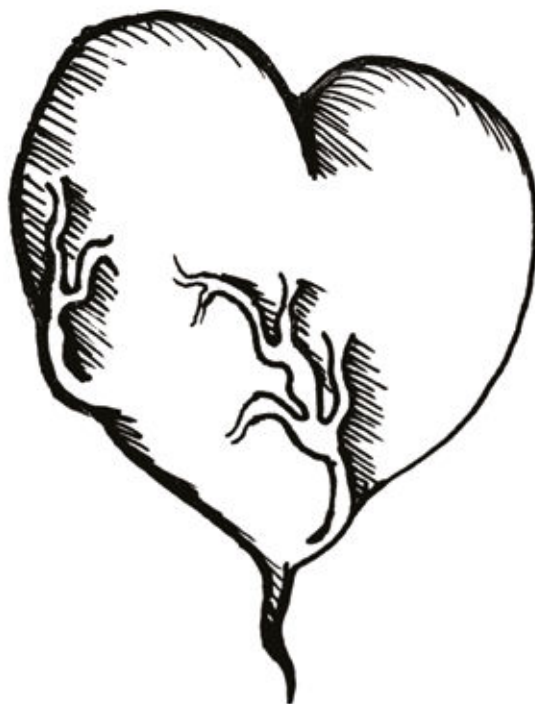
Stine Sofies stiftelse - nettside for barn og unge:

www.jegvilvite.no

Støttesenteret mot incest Oslo: www.sentermotincest.no

Ung.no en portal for ungdommer der ungdom kan få svar på en rekke spørsmål: www.ung.no

Voksne for barn: www.vfb.no

Redd Barna

Postboks 6902 St. Olavs plass 0130 Oslo, Tel: +47 22 99 09 00, www.reddbarna.no